

РЕШЕНИЕ

№ 2176

гр. София, 24.04.2020 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 9 състав,
в публично заседание на 10.03.2020 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Камелия Серафимова

при участието на секретаря Анжела Савова и при участието на прокурора Яни Костов, като разгледа дело номер **3423** по описа за **2019** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Настоящото административно производство е по реда на чл.,вр.203 и сл.АПК, вр с чл.1 от ЗОДОВ, вр. с чл.284 от ЗИНЗС.

Образувано е по искова молба на С. С. С., изтърпяващ наказание „Лишаване от свобода“ в Затворническо общежитие-„К.“ срещу Главна Дирекция“ Изпълнение на наказанията“ [населено място] за заплащане на обезщетение за претърпени от него неимуществени вреди в размер на 20 000 лева за периода от 30.06.2014 година до 29.03.2019 година, изразяващи се в постоянна тъга, безпокойство, и липса на настроение, чувство за безнадежност и песимизъм за бъдещето, апатия, чувство за безполезност и безпомощност да реализира правата, дадени му от законодателството- да бъде чист, спретнат, нахранен, да пие вода ,да диша чист въздух и да им достъп до достатъчно количество дневна светлина, да обитава достатъчно пространство, съобразно с качеството му на човек, лишаването му от безпреградни свиждания с негови близки, рязко понижение на самооценката и самоувереността му , намалена енергичност-вследствие на бездействия на длъжностни лица на Затворническо общежитие „К.“.

В исковата молба се твърди, че ищецът е осъден на лишаване на свобода за срок от 18 години, като на 30.06.2014 година е преведен в Затворническо общежитие“ К.“ и там е подложен на нечовешко отношение и по смисъла на чл.3,ал.2 , т.2 от ЗИНЗС , като килиите ,в които е пребивавал не съответстват на

изискванията за ми нимална жилищна площ на всеки един от лишените от свобода,разнообразна и качествена храна, чиста питейна вода, облекло, отопление, осветление, проветряване и възможност за лична хигиена, на унизително отношение,което уронва човешкото достойнство на осъдения,принуждава го да върши или предприема действия против волята си, поражда чувство на страх, незащитеност и малоценност. Иска се да бъде осъден ответникът да за заплати посочената сума.Претендира направените по делото разноски.

В съдебно заседание,ищецът С. С. С.,редовно уведомен при условията на чл.138,ал.2 АПК не се явява. Исковата му молба на заявените основания се поддържа от адвокат В. П.,редовно упълномощена,която желае исковата претенция да бъде уважена в пълен размер и претендира заплащането на сторените по делото разноски.

Ответникът по иска- Главна дирекция“ Изпълнение на наказанията“ [населено място], редовно уведомен при условията на чл.138,ал.2 АПК, се представлява от юрисконсулт Д. ,редовно упълномощена ,която оспорва исковата молба по основание и размер ,по съображения, посочени в писмения отговор, като твърди че е възможно ищецът да сочи на някаква липса на удобства, но това в никакъв случай не води до унизително и недостойно отношение от страна на администрацията. Претендира заплащането на юрисконсултско възнаграждение. Прави възражение за прекомерност на адвокатско възнаграждение на адвокат П. и моли да бъде редуцирано до минималния размер.

Представителят на СГП-прокурор К. изразява становище за неоснователност и недоказаност на исковата претенция.

Административен съд София-град след като прецени събраните по делото доказателства,ведно с доводите и възраженията на страните,при условията на чл.142, ал.1 АПК,вр. с чл.188 ГПК, прие за установено следното:

От приложените към Затворническото досие на ищеца е видно , че ищецът С. С. е постъпил в Затворническо общежитие“К.“ на дата 19.08.2014 година и е пребивавал до дата на подаване на исковата молба -29.03.2019 година,като е бил настанен във 2 група / Трето спално помещение/.

От приложената Докладна записка от 23.01.2020 година, изготвена от ИСДВР- С. М. до Началник на Затвора – [населено място] е видно, че спалното помещение, в което е настанен лишеният от свобода С. С. С. отговаря на изискванията съгласно чл.43,ал.3 от ЗИНЗС и чл.20 и 21 от ППЗИНЗС и в продължителния срок на изтърпяване на наказанието“Лишаване от свобода“лишеният от свобода С. постоянно е пребивавал в едно и също спално помещение–Трето, при 2 група и едновременно с това през посочения времеви период в спалното помещение са пребивали неопределен брой лишени от свобода и в повечето време е съжителствал с лишените от свобода в 30“ К.“-А. В. Т., Б. Г. Щ., Н. Ц. Б., М. И. М., Р. Р. Р., Г. Н. Р., З.- Д. М.- И. последните трима освободени.

По делото е назначена, изслушана е неоспорена от страните съдебно- техническа експертиза,като в заключението си вещото лице дава подробен отговор на въпросите, поставени му като задача,а разпитан в съдебно заседание,експертът заявява,че поддържа заключението.

Назначена е, изслушана и неоспорена от страните съдебно- химическа експертиза, като в заключението си вещото лице е дало отговор на поставените му въпроси и разпитан в съдебно заседание, експертът заявява ,че поддържа заключението си .

Назначена е, изслушана и неоспорена от страните комплексна съдебно- медицинска

и съдебно- психологическа експертиза, като в заключението си вещите лица са дали подробен отговор на въпросите,поставени им като задачи и разпитани в съдебно заседание, експертите заявяват ,че поддържат заключенията си .

Назначена е изслушана и неоспорена от страните и допълнителна съдебно-техническа експертиза, като в заключението си вещото лице е дало подробен отговор на въпросите, поставени му ката задача, а разпитан в съдебно- заседание експертът заявява, че поддържа заключението си.

От показанията на свидетеля Р. С. Д.- близка на ищеца се установява,че същата е посещавала в Затвора“К.“ е работила като полицай към СДВР за времето от 2003 година до 2015 година, а в началото на 2016 година и имала пряк контакт с ищеца.

Разпитан е и свидетелят А. В. Т.- настанен в една килия от 2015 година с ищеца С.,като от неговите показания се установява какво е състоянието в килията ,как е оборудвана ,как се е чувствал ищецът.

С оглед на така установената фактическа обстановка,Административен съд София-град намира предявената искова молба за процесуално допустима,подадена от легитимирана страна и при наличие на правен интерес от предявяване.Разгледана по същество,същата се явява неоснователна и недоказана.Съображенията за това са следните:

Съгласно чл.7 от Конституцията на РБ държавата отговаря за вреди, причинени от незаконни актове или действия на нейни органи и длъжностни лица.Разпоредбата се съдържа в глава първа на [Конституцията](#), посветена на основните начала за държавно устройство, но същата не е пряк път за защита. Тя прогласява основен принцип, осъществяването на който трябва да се уреди със закон. Такъв закон е Законът за отговорността на държавата и общините за вреди. ЗОДОВ разграничи отговорността на два вида- отговорност за дейност на администрацията и отговорност за дейност на правозащитни органи, като в чл. 1.ал.1 от ЗОДОВ е посочено, че държавата и общините отговарят за вредите, причинени на граждани и юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на техни органи и длъжностни лица при или по повод изпълнение на административна дейност. По силата на алинея втора,исковете по ал.1 се разглеждат по реда,установен в [Административнопроцесуалния кодекс](#), като местната подсъдност се определя по [чл. 7, ал. 1-искът](#) за обезщетение се предявява пред съда по мястото на увреждането или по настоящия адрес или седалището на увредения срещу органите по [чл. 1, ал. 1](#) и [чл. 2, ал. 1](#), от чиито незаконни актове, действия или бездействия са причинени вредите

В разпоредбата на чл.203 АПК е регламентиран редът за предявяване на искове за обезщетения, а за неуредените въпроси за имуществената отговорност се прилагат разпоредбите на Закона за отговорността на държавата и общините за вреди,причинени на граждани и юридически лица. Съгласно [чл. 4 от ЗОДОВ](#) дължимото обезщетение е за всички имуществени и неимуществени вреди, които са пряка и непосредствена последица от увреждането. Отговорността е обективна и не е обвързана от наличието или липсата на вина у длъжностното лице, пряк причинител на вредите. Елемент от фактическия състав на отговорността на държавата е установяване незаконосъобразността на акта, действието или бездействието на държавния орган - т. е. ако изобщо не са регламентирани в закона, или ако противоречат на материално правни и процесуални норми. Отговорността не се презумира от закона, затова в тежест на ищеца е да установи наличието на кумулативно изискуемите се предпоставки за отговорността по [чл. 1 от ЗОДОВ](#) -

незаконнообразен акт, отменен по съответен ред, действие или бездействие на административен орган по повод изпълнение на административна дейност, настъпила вреда, причинна връзка между отменения акт, действие или бездействие и вредата. При липсата на който и да било елемент от фактическия състав не може да се реализира отговорността по чл.1 от ЗОДОВ. Съгласно чл.205 от АПК,искът за обезщетение се предявява срещу юридическото лице,представявано от органа,от чийто незаконнообразен акт, действие или бездействие са причинените вреди.

От така очертаната разпоредба е видно, че искът е осъдителен и с него се цели възмездяване на лицето,претърпяло вреди вследствие на незаконнообразни актове, действия и бездействия.Но отговорността на държаната не е безусловна.За да бъде ангажирана, то следва да бъдат налице визираните в чл.1 от ЗОДОВ предпоставки-незаконнообразен акт, действие или бездействие на орган или длъжностно лице на държавата, при или по повод изпълнение на административна дейност, отменени по съответния ред,вреда от такъв административен акт,причинна връзка между постановения незаконнообразен акт,действие или бездействие и настъпилия вредоносен резултат. Съгласно ТЪЛКУВАТЕЛНО РЕШЕНИЕ № 3 ОТ 22.04.2005 Г. ПО ТЪЛК. ГР. Д. № 3/2004 Г., ОСГК НА ВКС.Обезщетение за вреди от незаконни административни актове, може да се иска след тяхната отмяна с решение на съда, като унищожаване, а при нищожните - с констатиране на нищожността в самия процес по обезщетяване на вредите. Когато вредите произтичат от фактически действия или бездействия на администрацията, обезщетението за тях може да се иска след признаването им за незаконни, което се установява в производството по обезщетяването - [чл. 1, ал. 2 ЗОДВПГ](#).В първия случай вземането за обезщетение за вреди става изискуемо от момента на влизане в сила на решението, с което се отменя незаконния административен акт. В случай, че вредите произтичат от нищожен акт - от момента на неговото издаване. При незаконни фактически действия на администрацията този момент е тяхното преустановяване.,От така определените моменти на изискуемост, започва да тече погасителната давност и се дължи мораторна лихва.

В конкретната хипотеза, независимо от обстоятелството , че искът е предявен с правно основание- ЗОДОВ, настоящият съдебен състав намира, че тъй като се претендират вреди от лошите условия в Затворническо общежитие“К.“ вследствие на което пребиваване и лошите условия там, е претърпял неимуществени вреди, предвид настъпилата законодателна промяна, искът следва да се разгледа по реда на чл.284 и сл. от ЗИНЗС и исковата защита следва да се реализира по реда на Глава 7 от [ЗИНЗС](#).

Наред с това,правната квалификация на иска се прави от съда,а не от ищеца.По силата на § 49 от Преходните и заключителни разпоредби към Закона за изменение и допълнение на Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража (ДВ, бр. 13 от 2017 г., в сила от 7.02.2017 г.), според която подадените до влизането в сила на този закон икове за вреди, причинени на лишени от свобода или задържани под стража от задържане в лоши условия, се разглеждат по реда на [чл. 284, ал. 1](#) По аргумент от тази норма, не следва да се извършва преценка за осъществяване фактически състав на чл.1 от ЗОДОВ, а на такъв по реда на чл.284,ал.1 и сл. от ЗИНЗС, тъй като е придадено законово ретроактивно действие на разпоредбата на [чл. 284 от ЗИНЗС](#). Посочената норма е материално правна и изрично визира

предпоставките, при които може да бъде ангажирана отговорността на държавата по реда на специалния ЗИНЗС - вреди, причинени от нарушения по [чл. 3 от ЗИНЗС](#). Аргумент в подкрепа на тезата за приложимост на разпоредбите на [чл. 284-286 ЗИНЗС](#) по отношение на подадените до влизането в сила на закона искиове за вреди са и мотивите към проекта на [Закон за изменение и допълнение на Закона за изпълнение на наказанията](#) и задържането под стража (№ 602-01-55 от 03.10.2016 г., 43-то НС), в които е посочено, че досегашният ред по [чл. 1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди](#) за разглеждане на искиове на лишени от свобода за вреди, произтичащи от лоши условия на задържане, е обявен за неефективен с решението "Н. и други срещу България". Констатираните недостатъци на досегашната практика са: липсата на яснота относно това кои точно действия и бездействия на административния орган следва да докаже ищецът, за да бъде успешен искът му (параграф 195); твърде формалистичният подход при прилагане на принципа "affirmanti incumbit probatio" (тежестта на доказване е върху твърдящия), който не взема предвид трудностите, с които лишеният от свобода може да се сблъска при доказване на твърденията си (параграф 196); преценка на условията на задържане в светлината на националните правни норми, които уреждат отделни аспекти на условията на задържане, а не в светлината на кумулативния ефект на тези условия върху задържания с оглед на общата забрана за нечовешко и унижително отношение по чл. 3 от Конвенцията (параграф 197); отказът да се приеме презумпцията, че лошите условия на задържане причиняват неимуществени вреди на задържания, както изисква практиката на ЕСПЧ (параграф 198); прилагане на разпоредбите на погасителната давност по начин, който не отчита продължаващата природа на поставянето в лоши условия (параграф 199).

Именно с приетите промени се цели преодоляване на тези недостатъци чрез въвеждането на специфично съдебно средство за лишени от свобода и задържани под стража за компенсиране на вреди в резултат на нарушение на забраната за изтезание, нечовешко или унижително отношение от страна на специализираните органи по изпълнение на наказанията, регламентирана изрично в новата редакция на [чл. 3 от ЗИНЗС](#). Тази забрана произтича пряко и от чл. 3 от ЕКЗПОСЧ, която по силата на [чл. 5, ал. 4 от Конституцията](#) е част от вътрешното право и има предимство пред националното законодателство. Относно заварените случаи - вече образуваните производства по [чл. 1 от ЗОДОВ](#) за вреди на лишени от свобода или задържани под стража, причинени от лоши условия на задържане, следва да се разглеждат по новия ред, предвиден в част седма от [ЗИНЗС](#). Но случаят не е такъв, производството по исковата молба е образувано на дата 29.03.2019 година и респективно на това приложим е редът, уреден в ЗИНЗС, а не този по ЗОДОВ и не е налице хипотезата на заварен случай.

Разгледани на тази плоскост, предпоставките на специфичния иск за вреди по реда на чл [чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС](#) са - акт, действие и/или бездействие на специализираните органи по изпълнение на наказанията, с което се нарушава чл. 3 от ЗИНЗС, настъпила, в резултат на нарушението неимуществена вреда в правната сфера на ищеца, която се предполага до доказване на противното по силата на въведената с разпоредбата на [чл. 284, ал. 5 от ЗИНЗС](#), оборима презумпция, че неимуществените вреди се предполагат до доказване на противното.

Искът отново е осъдителен и с него се цели овъзмездяване на лишения от свобода вследствие на претърпени от него неимуществени вреди в резултат на нарушение на чл.3 от ЗИНЗС и отговорността на държавата се ангажира при

доказано подлагане на изтезания, на жестоко, нечовешко или унижително отношение /чл. 3, ал. 1/, както при поставянето на лицата в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието "лишаване от свобода" или "задържането под стража", изразяващи се в липса на достатъчно жилищна площ, храна, облекло, отопление, осветление, проветряване, медицинско обслужване, условия за двигателна активност, продължителна изолация без възможност за общуване, необоснована употреба на помощни средства, както и други подобни действия, бездействия или обстоятелства, които уронват човешкото достойнство или пораждат чувство на страх, незащитеност или малоценност /чл. 3, ал. 2 от ЗИНЗС. По силата на [чл. 285, ал. 1 от ЗИНЗС](#), искът по [чл. 284, ал. 1 се разглежда по реда на Глава Е. от Административнопроцесуалния кодекс](#), а, ал. 2 на текста сочи като ответници органите по чл. 284, ал. 1, от чиито актове, действия или бездействия са причинени вредите. Последните, според правилото на [чл. 205 АПК](#) са юридическите лица, представлявани от органа (в случая от специализираните органи по изпълнение на наказанията), от чиито незаконосъобразен акт, действие или бездействие са причинени вредите..

Искът е насочен срещу надлежен ответник-Главна Дирекция "Изпълнение на наказанията", която е юридическо лице и надлежен пасивно легитимиран ответник по иска. Това е така, защото съгласно чл. 12 от ЗИНЗС, прякото ръководство и контролът върху дейността на местата за лишаване от свобода и пробационните служби се осъществяват от Главна дирекция "Изпълнение на наказанията". Главна дирекция "Изпълнение на наказанията" е юридическо лице към министъра на правосъдието със седалище С. и е на бюджетна издръжка. Затворите, поправителните домове и областните служби "Изпълнение на наказанията" са териториални служби на Главна дирекция "Изпълнение на наказанията" /чл. 12, ал. 23 от ЗИНЗС. По силата на чл. 16 от ЗИНЗС, Областните служби "Изпълнение на наказанията" обединяват, ръководят и контролират дейността на пробационните служби и арестите.

По аргумент от чл. 8 от ППЗИНС прякото ръководство и контролът върху дейността на местата за лишаване от свобода и пробационните служби се осъществяват от Главна дирекция "Изпълнение на наказанията", а съгласно чл. 7, ал. 1, б. „а“ от ППЗИНС, Главна дирекция "Изпълнение на наказанията" осъществява методическо ръководство и контрол по изпълнението на наказанията, наложени с влезли в сила съдебни актове, спазването на правата и задълженията на лишените от свобода; взаимодействието с органите на съдебната власт за привеждане в изпълнение на мярката за неотклонение задържане под стража, законосъобразността при прилагане на дисциплинарни мерки спрямо лишените от свобода, разпределението на времето на лишените от свобода, състоянието на жилищно-битовата база; настаняването и разпределението на новопостъпилите, работата на комисиите по [чл. 73 ЗИНЗС](#); освобождаването от местата за лишаване от свобода.

Пасивно легитимирани по тези искове са съответните държавни органи- юридически лица, а не техните териториални подразделения или обособени структури без правосубектност, тъй като по исковете за обезщетяване на вреди, причинени на граждани, пасивно легитимиран е държавният орган, с който длъжностното лице, причинител на вредата, е в трудови или служебни правоотношения. ЗИНЗС е влязъл в сила на 01.06.2009 година и към момента, когато се твърди, че са настъпили вредите-от 30.06.2014 до 29.03.2019 година, Главна дирекция "Изпълнение на наказанията" е осъществявала общото ръководство върху местата за лишаване от свобода. В този смисъл, настоящият съдебен състав намира, че не е налице промяна в органа, който е осъществявал ръководство върху местата за лишаване

от свобода , която да обуслови или недопустимост на иска поради липсата на ненадлежен ответник или промяна в компетентността на органа, който осъществява ръководството и контрола върху местата за лишаване от свобода. Отговорността на държавния орган се обосновава с качеството му на възложител на работата, която се извършва в негов интерес, и с правото му на подбор на съответните длъжностни лица за изпълнение на определени трудови или служебни функции.

В настоящия случай, от приложените от страна на ищеца писмени доказателства, и най- вече от уточненията на исковата молба е видно, че той претендира заплащане на обезщетение за неимуществени вреди вследствие на лошите условия в Затворническо общежитие "К." - пространство, осветление, климатизация, мухъл, поддържа се висока влажност, въздухът е недостатъчен, хигиена, храна, вода/ в килията му има и е имало хлебарки и плъхове, дървеници, липса на възможност за лична хигиена, водата е била некачествена, през нощта няма никаква течаща вода, водата е замърсена и е с опасни показатели, и липсата на възможност да работи, да има занимания и свиждане.

В съответствие с чл. 40, ал.1 от ЗИНЗС, наказанието лишаване от свобода се изпълнява чрез настаняване на осъдените в определени места за лишаване от свобода и подлагането им на поправително въздействие, а последното се осъществява чрез осигуряване на условия за поддържане на физическото и психическото здраве и за уважаване на човешкото достойнство на осъдените, реализиране на включените в съдържанието на наказанието ограничения, ограничаване на отрицателните последици от действието на присъдата и вредното влияние на средата на осъдените, осигуряване на условия за упражняване правата на осъдените, организиране на трудови, възпитателни, образователни, спортни и други дейности. От своя страна, места за изпълнение на наказанието лишаване от свобода са затворите. В затворите, поправителните домове и затворническите общежития се настаняват осъдени на лишаване от свобода с влязла в сила присъда, включително и доведените в изпълнение на разпореждане на прокурор по [чл. 340, ал. 5](#) и [чл. 354, ал. 7 от Наказателно-процесуалния кодекс](#). В съответствие с нормата на чл. 43, ал.2 от ЗИНЗС всяко място за лишаване от свобода трябва да разполага с необходимите жилищни, битови и други помещения за осъществяване на поправително въздействие, а арестите - за поддържане на физическото и психическото здраве и уважаване човешкото достойнство на задържаните лица. Минималната жилищна площ в спалното помещение за всеки лишен от свобода не може да е по-малка от 4 кв. м. Главна дирекция "Изпълнение на наказанията" поддържа актуална база данни за капацитета на местата за лишаване от свобода, а количеството дневна светлина, степента на изкуственото осветление, отопление и проветряване, достъпът до санитарни възли и течаща вода, както и минимумът обзавеждане на спалните помещения се определят с Правилника за прилагане на закона. Правата на осъдените са визирани в нормата на чл. 86 от ЗИНЗС- престой на открито не по-малко от един час на ден, свиждания не по-малко от два пъти месечно, кореспонденция, парични суми за задоволяване на лични нужди, телефонна връзка по ред и начин, определени от Главния директор на Главна дирекция "Изпълнение на наказанията". В чл. 246, ал.1 от ЗИНЗС, при разпределението обвиняемите и подсъдимите се настаняват отделно- мъжете от жените, непълнолетните от пълнолетните, лицата, които не са български граждани, от останалите. Обвиняемите и подсъдимите по едно и също дело не подлежат на задължително изолирано настаняване, освен ако има изрично мотивирано разпореждане на съответния прокурор или съд. В затворите обвиняемите и подсъдимите се настаняват в спални помещения отделно от осъдените, а

обвиняемите и подсъдимите могат да бъдат премествани от един затвор в друг и от един арест в друг извън случаите по [чл. 241, ал. 4](#) само по разпореждане на наблюдаващия прокурор или по разпореждане на съответния съд само за извършването на действия по разследване и други процесуални действия. Съгласно чл.20 от ППЗИНЗС,за всеки затвор се определя максималният брой лишени от свобода, които могат да бъдат настанени, съгласно разполагаемата жилищна площ, а в спалните помещения се осигурява пряк достъп на дневна светлина и възможност за естествено проветряване. Количеството дневна светлина, степента на изкуственото осветление, отопление и проветряване се определят в зависимост от изискванията на съответните стандарти за обществени сгради. На лишените от свобода се осигурява постоянен достъп до санитарен възел и течаща вода. В заведенята от закрит тип и арестите в затворите ползването на санитарен възел и течаща вода се осъществява в спалните помещения.

В чл.21 от ППЗИНЗС (Доп. - ДВ, бр. 14 от 2017 г.), е посочено, че спалните помещения се обзавеждат с отделни легла за настанените лица, снабдени със спални принадлежности, шкафчета за лични вещи, маса, столове, осветителни и отоплителни тела, като се осигуряват условия за пряк достъп на дневна светлина и възможност за проветряване,а лишените от свобода са длъжни да спазват реда и хигиената в спалните помещения.За всяко спално помещение съответният инспектор по социални дейности и възпитателна работа определя отговорник, който изготвя месечен график за дежурства и следи за поддържането на реда и хигиената, съгласно алинея четвърта на същия текст-) (Нова - ДВ, бр. 14 от 2017 г.),във всяка затворническа група се обособяват спални помещения за настаняване на непушачи. В алинея шеста,(Нова - ДВ, бр. 14 от 2017 г.) е предоставено право на лишените от свобода се създават условия за къпане не по-малко от два пъти седмично и за изпиране на дрехите, спалното и личното бельо.От своя страна, в чл. 25 от ППЗИНЗС е посочено, че основанията за настаняване в местата за лишаване от свобода са-приведени в изпълнение по съответния ред съдебни актове с наложено наказание лишаване от свобода или за вземане на мярка за неотклонение задържане под стража по реда на [Наказателно-процесуалния кодекс](#). Същите се съпровождат с информация за датата и обстоятелствата при задържането на лицето, както и със справка за съдимост. В съответствие с алинея втора, (Доп. - ДВ, бр. 14 от 2017 г.),престоят на открито се провежда под надзора на служители от надзорно-охранителния състав на специално определени места в затвора, поправителния дом или затворническото общежитие, като по възможност същите предлагат защита при лошо време.По време на престоя на открито администрацията на затвора осигурява подходящи условия - съоръжения, екипировка и организирани дейности, насърчаващи поддържането на добро физическо здраве. На лишените от свобода по време на престой на открито се разрешава да се обединяват за участието им във физически упражнения или спортни игри.

Независимо от обстоятелството, че ищецът претендира заплащане на обезщетения за различни периоди,вследствие бездействието на администрацията предвид практиката на Европейския съд по правата на човека (Решение от 10.02.2012 г. по делото на Ш. срещу България), че разделянето на исковата претенция "води да намаляване на релевантността на всеки аргумент при разглеждане на общите условия на задържане и по този начин представлява неразглеждане на кумулативните ефекти от тези условия върху жалбоподателя, както се изисква от Конвенцията и този подход лесно би могъл да доведе до заключението, че нито едно от оплакванията не е, само по себе си, достатъчно сериозно, за да изисква обезщетение, дори в случаите, когато би могло да се счете, че общото въздействие върху конкретния затворник, ако е било преценено в

контекста на съдебната практиката във връзка с Конвенцията, достига прага по чл. 3 от Конвенцията, настоящият съдебен състав намира , че следва да разгледа предявените искове не отделно като обективно съединени искове, а като една искова претенция и да се произнесе с общ диспозитив, тъй като обезщетението за неимуществени вреди ,което се претендира е породено от различни форми на бездействие на съответните органи, довели до поставянето му в такива условия при пребиваването му в Затворническо общежитие „К.“

От събраните доказателства неоспорени от страните е видно, че ищецът е постъпил в Затворническо общежитие“ К.“ на дата 19.08.2014 година и до настоящия момент/ както и до 29.03.2019 година- датата на подаване на исковата молба и от представената Докладна записка на лист 368 от делото е видно, че ищецът е постъпил в Затворническо общежитие„К.“ на 19.08.2014 година/ като не е доказан началният момент на приверждането на ищеца в Затворническо общежитие“ К.-30.06.2014 година/ е пребивавал във II група- Трето спално помещение, като повечето време е пребивавал с лишените от свобода- А. В. Т., Б. Г. Щ.,Н. Ц. Б., М. И. М., Р. Р. Р., Г. Н. Р., З.- Д. М. И./ последните трима освободени. От заключението на вещото лице,изготвило съдебно-техническата експертиза и допълнителна такава/ неоспорени от страните, които настоящият съдебен състав намира за обективно и компетентно изготвени е видно,че Килия №3 в Затворническо общежитие“ К.“ е със светла площ от 38,4 кв. метра и светъл обем от 127,9 куб. метра, общото състояние на килията е – стените и таваните са с фина шпакловка и латекс,стените са сухи, без следи от мухъл, подът е с гладка циментова замазка, санитарните помещения са със стенни теракотени плочки, под- гранитогрес, дограмата е с двоен стъклопакет, с решетки и с две отваряеми крила- едното в стаята и едно в тоалетната, като задържаните лица могат да пребивават в общ коридор с площ от около 60 кв.метра, който е с ПВС дограма и отваряеми прозорци с решетки. В коридора са разположени две маси и столове, площта,която е осигурена на задържаните лица в Килия №3 за разходки на открито е в размер на 330 кв.м. в тази площ се намират навес с площ от около 40 кв.метра,спортни съоръжения,алеи, затревени площи и такива,заети с високи дървета и декоративни храсти. Стените и таваните в Килия № 3 са на фина шпакловка-латекс, като на места са зацапани, а в санитарните помещения личат следи от отдавнашни течове и влага и към момента на огледа стените и таваните са сухи, няма следи от мухъл и влага, подът е с гладка циментова замазка, зацапана, прозорците на Килия №3 са с ПВЦ дограма с двоен стъклопакет, в добро състояние с решетки, височината им е 2 метра и заемат почти цялата дължина на североизточната стена на килията,включително санитарно помещение, общата площ на прозорците е 10,3 кв. метра, в спалното помещение прозорците са на две секции с едно отваряемо крило с площ от 0,98 кв. метра, отваряемият прозорец в тоалетната е с площ от 0,42 кв. метра, дневната светлина, канализацията в килията и санитарните помещения е достатъчна,включително за работа и четене, стаята частично е преградена с чаршаф на въже, с което в дъното е осигурена по-слаба светлина. По– голямата площ на югозападната/ дълга стена на общия коридор е заета от прозорци, част от които са с отваряеми крила с решетки и в коридора навлиза достатъчно дневна светлина, а към момента на огледа Килия № 3 се осветява с две ел. крушки на тавана, без плафони с мощност до около 1000 W всяка,като огледът на килията от вещото лице е извършен в светлата част от денонощието при ярка дневна светлина, при което вещото лице не е могло да прецени точно силата на светлината, влажността в сградата е ниска, в коридорите на корпуса и в килия № 3 няма следи от влага и мухъл, общият коридор и килията са с отваряеми прозорци, чрез които се осигурява естествено проветряване и към момента на огледа в Килия №3 и е имало пространо голямо

количество пране, и по тази причина в килията се усеща по-голяма влажност, сградата, в която се намира процесната килия е с централно отопление на гореща вода с подгревател, като в Килия №3 са монтирани два чугунени радиатора с по около 12 глидера с лице от 0,5 кв.м и в процесната килия няма охладителна инсталация или вентилация, и на помещенията в килията е осигурена възможност за естествено проветряване чрез отваряемите крила на прозорците на входната врата, към момента на огледа в Килия №3 е имало следното обзавеждане- двуетажно легло -4 броя, едноетажно легло 4 броя, метални шкафчета 9, маси 2, още три маси, като площта на обзавеждането в килията е 14,59, като към момента на огледа в Килия №3 се намират 4 двуетажни легла и 4 едноетажни, леглата са с метална конструкция и пружини, застлани с дюшеци, чаршафи и одеала, видимо здрави и към момента на огледа се е обитавала от 9 души. Санитарният възел представлява отделено помещение с врата, разделено със стени на три отделения- централно с умивалник и смесител за студена и топла вода, тоалетна до прозореца с тоалетна чиния тип моноблок и баня със смесител с душ за студена и топла вода, подовете на санитарния възел са с гранитогресни плочки, а стените са на височина 2,2 метра са с фаянсови плочки, умивалнята, тоалетната и банята са снабдени с течаща вода-топла и студена в следните интервали от време- сутрин между 8 и 10 часа, след обяд между 14 и 16 часа и вечер между 18 и 20 часа и на лишените от свобода са осигурени съдове за съхранение на вода.Общата площ на килия № 3 е 38,4 кв. метра, височина на помещението 3,33 м, санитарен възел с отделна тоалетна ,баня и умивалник 4,8 кв.м, брой лишени от свобода в Килия № 3-9, средна площ на едно лице в килията 4,26 кв. метра. Вещото лице посочва още, че сградата на Килия № 3 от ЗО“ К.“ се намира на около 700 метра северно от пътя между [жк]и[жк], С..Разстоянието от килията до границата на имота,в който попада Кариера за трошен камък Рудината е около 150 метра,а до терена ,в който се извършват изкопни работи е около 250 м. Кариера Рудината се намира в ПИ с идентификатори 68134.8328.405 и 414 С.,[жк], м. Рудината,нарушена територия НТП за кариера за суровини за строителството и промишлеността в скален масив по КК и на вещото лице не са известни ограниченията за пребиваване относно кариерата. От допълнителното заключение на вещото лице се установява,че при капацитет на килията от 12 човека на всеки затворник се падат средно по 3,2 кв. метра светла жилищна площ, без да се отчита площта на санитарния възел, а при заетост на килията от 9 човека, на всеки затворник се пада средно по 3,7 кв. метра светла жилищна площ ,без да се отчита площта на санитарния възел и на около 3-4 метра от северната страна на сградата покрай Килия №3 преминава подземна канализация,като най- близката ревизионна шахта на колекторната тръба се намира на 3,3 метра от Килия №3, тази шахта е покрита с плътен стоманобетонен капак, всеки две килии/ една над друга се обслужват от една канализационна шахта,през която отходните води се включват към колекторната тръба, най-близката ревизионна шахта обслужваща Килия 3 и тази над нея се намира на 1,1 метра от отваряемия прозорец на Килия №3.

С оглед на това, настоящият съдебен състав намира, че през претендираните периоди- престой в Затворническо общежитие“К.“, ищецът е пребивавал само една килия,като през процесния исков период е пребивавал основно със 7 лишени от свобода/ посочени в приложената по делото Докладна записка, при което твърдението на ищеца, че килията, в която е пребивавал е била пренаселена, не се подкрепя от събраните доказателства.Напротив от заключението на вещото лице, изготвило основната и допълнителна съдебно-техническа експертиза, неоспорени от страните е видно ,че чистата площ на всеки лишен от свобода е била съответно при капацитет от 12 и 9 души / като е отчетена само чистата жилищна площ/, а площта на

санитарното помещение е отделна. Недоказано остана твърдението на ищеца, че килията му е била пренаселена и той е бил поставен в унижително отношение, защото в застроената площ на килията се включва не само чистата жилищна площ, но и площта на санитарното помещение в килията, още повече, че ЗИНЗС не говори за чиста жилищна площ, а за жилищна такава, които са две различни понятия. Следва да бъде посочено, че в **Наредба № 7 от 2003 г за правилата и нормативите за устройство на отделни видове територии и устройствени зони** е посочено, че изчисление на площите на недвижимите имоти, които са указани в този нормативен акт, задължително трябва да се прилагат към абсолютно всички недвижими имоти на територията на Република България.

Според Наредба №7 общата площ на жилищата се формира от две различни части. Едната част е застроена площ на жилището, а другата част се изчислява, като се изхожда от процента от общите части на сградата, която принадлежи на съответното жилище. Под термина „застроена площ“ се разбира цялата площ, която може да се изчисли, като се изхожда от вътрешните параметри на помещенията в апартамента. Тук на първо място влизат площите на всички помещения в жилището – площта на коридора/коридорите, площта на тоалетната/тоалетните и банята/баните, площта на жилищните помещения (стаите за живеене), площта на кухнята/кухните, както и площта на всякакви помощни помещения, които принадлежат на жилището, например килери и други подобни. Освен площите на тези помещения, на второ място към застроената площ влизат също и площите на всички балкони и тераси, които принадлежат на жилището. На трето място към застроената площ на жилището се счита също и площта, която заемат всички вътрешни разделителни стени в жилището (т.е. стените между отделните стаи), а също и половината площ, от площта, която заемат външните стени на жилището, когато върху тези външни стени няма разположени прозорци или балкони. Застроената площ на жилището се нарича още чиста жилищна площ. По аргумент от § 2 от ДР на Наредбата, застроена площ на самостоятелни обекти в сградите (жилища, магазини, ателиета, кабинети, офиси и др. п.) е площта, ограничена от външните конструктивни очертания на външните оградящи стени на обекта и осовите линии на разделителните стени към съседните обекти или към общите помещения в сградата. Към застроената площ на обекта (жилище и др.п.) се прибавя цялата площ на лоджиите и балконите, измерена по външните им конструктивни очертания.

(2) Застроена площ на жилище (или на друг обект), разположено на повече от един етаж, е сборът от застроените площи на отделните му етажи, вкл. площта на стълбищата в тях.

(3) Когато външната стена е с прозорци, балкони или лоджии, към застроената площ на обекта се включва цялата ѝ дебелина. Когато външната стена е без прозорци, балкони или лоджии, към застроената площ се включва само половината от дебелината на стената, а останалата част от външната стена се причислява като обща част на сградата. Общата площ на килията е в размер на 43,2 кв. метра и дори килията де е била заета от 12 души/ като доказателства в този смисъл по периоди няма по делото/ то площта на всеки един лишен от свобода е 3,60 кв. метра, а при 9 души 4,79 кв. метра/ но това е при огледа на вещото лице К., който сочи, че в килията е имало 9 души заети, а от доказателствата по делото е видно, че в периода, посочен в исковата молба ищецът е пребивавал основно със 7 лишени от свобода и жилищната площ на всеки един от лишените от свобода е 6,16 кв.метра, при което твърдението за неосигуряване на жилищна площ ,предвидена в ЗИНЗС е недоказано.

Не се представиха доказателства, че в килията е имало мухъл/ като в този смисъл е и заключението на вещото лице К., което сочи, че в килията не е имало следи от

мухъл, не се доказва и влага, както в килията, така и в цялата сграда на Затворническото общежитие, недоказано остана и твърдението на ищеца, че в килиите е имало хлебарки, плъхове и дървеници. Обстоятелството, че по време на огледа вещото лице е установило, че има по-голяма влажност в килията, не може да доведе до извод, че в килията има влага, защото това се дължи на факта, че е имало прострени голямо количество дрехи/ но това е към момента на огледа и в цялата сграда няма влажност както и в килията и същата е боядисана и в нея няма следи от мухъл и течове, оборудвана е с прозорци, които осигуряват достатъчно проветрение, има осветление, а фактът, че лишените от свобода са преградили помещението с чаршаф, не води до извод, че на ищеца не е осигурена достатъчно светлина. Не се доказва и липсата на течаща вода- топла и студена, като такава е осигурена в килията на ищеца по график/ посочена по-горе в заключението на вещото лице Р. К.. Наред с това, от приложената на лист 289 от делото Докладна записка е видно, че от месец януари 2016 година до месец юни 2016 година в общежитието е извършен основен ремонт по обновяване на дограмата, основен ремонт на санитарните възли и саниране на сградния фонд, като е изцяло подменена дограмата на спалните помещения, в които пребивават лишените от свобода, санитарните възли са били ремонтирани основно, били са монтирани нови фаянсови плочки, моноблокове, душове, чешми и т.н., а самите спални помещения са оборудвани с маси и столове, и във всяко спално помещение има санитарен възел, течаща топла и студена вода, същите са с отопление с централно парно отопление през зимния сезон.

Недоказано остана твърдението на ищеца, че същият е бил подложен на унизително отношение в посока, че не му е осигурявано достатъчно време за престой на открито, тъй като от Докладната записка на лист 289 от делото е видно, че според разпределението на времето на лишените от свобода от ЗО "К." за престой на открито от 1 час, администрацията на ЗО "К." е подсигурана за лишените от свобода престой на открито през светлата част на денонощието допълнително и спортни и закалителни мероприятия по 2 часа на ден, като същите са оборудвани със спортни уреди и всеки месец се провеждат турнири по футбол, баскетбол и волейбол, а във връзка с режима на топлата и студената вода при построяването на общежитието централният водопровод свършва на около 500 метра от него и за целта е построена помпена станция, която подава вода в построен резервоар, намиращ се в северната част зад охраняемата зона, вместимостта на резервоара не позволява подаване на цялата част на денонощието, поради ограничения обем и увеличен дебит на потреблението от лишените от свобода и за целта е изготвен график за подаване на топла и студена вода като според графика се пуска студена вода 7,5 часа през деня и топла вода един час сутрин и един час вечер, а през тъмната част от денонощието водата се спира, за да се запълни резервоара до капацитета му. Притокът на дневна светлина и проветряване през деня не е ограничен, тъй като във всяко спално помещение има по-широки прозорци с размери 175/145 см, с отвори за проветряване. Администрацията на Затворническото общежитие е осигурила на лишените от свобода съответните препарати за почистване и хигиенизиране на помещенията, като всеки месец на групите се дават сапуни, прах, белина и други препарати за почистване, като това се осъществява чрез записване в специална книга, а контролът се извършва от домакиня на общежитието, а отделено от това във всяко спално помещение на лишените от свобода е изготвен график за поддържането на чистотата и хигиената, а един ден през седмицата по график е предвиден и санитарен полуден за всяка група. Един път в месеца администрацията на ЗО "К." чрез външна фирма е осигурила обезпаразитяване и дезинфекция на спалните, производствените и сервизните помещения, като дезинфекцията се извършва от фирма "Килъри" ежемесечно, освен това на лишените от свобода се

осигурява възможност да внесат препарат против насекоми и за дезинфекция. Администрацията е взела необходимите мерки за поддържането на чистотата на хигиената, като със Заповед №3/31.10.2017 година и Заповед № 4/31.10.2017 година на Началника на ЗО "К." е сформирана Комисия в състав ИСДВР, ДГН, медицинско лице, домакин, отговорник по бита и хигиената към Съвета на Колектива, която прави ежеседмични проверки по всички спални, производствени и складови помещения на територията на общежитието за чистотата и хигиената и съгласно Заповедта е определена санитарен полуден на групите за почистване и хигиенизиране на всички помещения.

Не се доказва, че условията в затворническото общежитие са неблагоприятни и че освен пряко водещи до унижително и недостойно отношение към него, са довели и до заплахата за неговото здраве поради липса на осъществени елементарни хигиенни стандарти, нито се доказва, че тези условия са в разрез с всякакви нормални етични стандарти и човешко отнасяне. Не се доказва незаконосъобразно бездействие от страна на служителите на ответника. Вярно е, че органите, на които е възложено да осъществяват ръководство и контрол върху дейността по изтърпяване на наложено с присъда наказание или при изпълнение на мярка за неотклонение - задържане под стража са длъжни да осигуряват на осъдените лица и на задържаните под стража такива условия, които да не създават предпоставки за увреждане на физическото и психическото им здраве, нито на човешкото им достойнство, но не се доказва нарушение на разпоредбите на чл. 3 от Европейската конвенция за правата на човека и основните свободи и [чл. 29, ал. 1 от Конституцията на Република България](#), според която никой не може да бъде подлаган на мъчение, на жестоко, нечовечно или унижаващо отношение. Конвенцията е ратифицирана от Република България и на основание [чл. 5, ал. 4 от Конституцията](#) има пряко действие и съставлява част от вътрешното право. Спазването на принципите на [чл. 3 КЗПЧОС](#) в исковия период представлява задължение, пряко произтичащо от закон. Не се доказва, че от чешмите е текла не вода, а ръжда, както и че от водата, която е пиел е получил стомашно-чревни проблеми. На първо място, във връзка с режима на топлата и студентата вода при построяването на общежитието централният водопровод свършва на около 500 метра от него и за целта е построена помпена станция, като подава вода в построен резервоар, намиращ се в северната част зад охраняемата зона. Вместимостта на резервоара не позволява подаване на вода през цялата част от денонощието поради ограничения обем и увеличен дебит на потребление от лишените от свобода и за целта е изготвен график за подаване на топлата и студената вода и през тъмната част на денонощието водата се спира, за да се напълни резервоара до капацитета си. Не се доказва и твърдението на ищеца, че в килиите е имало мухъл и влага, тъй като това е положителен факт и именно ищецът следва да установи него, а не ответникът по иска да установява отрицателен факт - че не е имало мухъл и влага. В тази насока, настоящият съдебен състав не кредитира показанията на свидетеля Т. - лишен от свобода, настанен в една килия с ищеца, тъй като те влизат в противоречие както с приложените по делото писмени доказателства, така и с двете съдебно-технически експертизи. Вярно, че нормите, които регламентират осигуряване на санитарен възел също към момента престоя на ищеца както в следствените арести, така и в Затвора в [населено място], както и изискването за настаняване отделно на пушачи от непушачи, формално към периодите в исквата молба не са въвеждали задължение за администрацията на местата за лишаване от свобода и задържането под стража да осигури минимална жилищна площ от 4 кв. м, санитарен възел и постоянно течаща вода в килиите (спалните помещения), където са настанени лишените от свобода и задържаните под стража и за настаняване отделно на пушачи от непушачи, тъй като към тези периоди нормата на [чл. 43, ал. 3](#)

[от ЗИНЗС](#) и нормата на [чл. 20, ал. 3 от ППЗИНЗС](#) все още не са действащи и не са били част от вътрешното законодателство на страната, но тези норми, установяващи изисквания за минимална жилищна площ за един лишен от свобода, пряк достъп на дневна светлина и възможност за естествено проветряване, количество дневна светлина, отопление, постоянен достъп до санитарен възел и течаща вода и отделно настаняване на пушачи от непушачи е отложено във времето от законодателя и макар и да не са били част от действащото законодателство, то този факт сам по себе си не може да доведе до извод, че изобщо администрацията на затвора не следва да осигури нормални условия за пребиваване в килиите в затворите и в следствените арести. В нормата на [чл. 3 от ЗИНЗС](#) е регламентирано, че осъдените не могат да бъдат подлагани на изтезания, на жестоко или нечовешко отношение, като в ал. 2 в три точки са посочени съставите на изтезания, жестоко или нечовешко отношение. Тази забрана е във връзка със забраната за мъчение или нечовешко отношение, установена в [чл. 29, ал. 1 от Конституцията](#), както и със забраната за изтезания, установена в чл. 3 от Европейската конвенция за правата на човека и основните свободи (ЕКПЧ). Следва да бъде посочено, че нееднократно ЕСПЧ е посочвал в решенията си, че в общия случай присъдите и тяхното изпълнение не попадат в хипотезите на чл. 3 от Конвенцията, стига неудобствата и страданията, с които те обикновено са съпроводени да не надминават необходимото за изпълнението им. В решенията си ЕСПЧ подчертава, че приложението на чл. 3 от Конвенцията изисква засягането да води до унижение, което надминава това, което обикновено съпътства наказанието лишаване от свобода. (т. 111 от решението по делото Н. срещу България; т. 134 от решение по делото М. срещу България; т. 45 от решението по делото Т. Т. срещу България). Изискването е въведено с новата, ал. 4 на [чл. 43 от ЗИНЗС](#) и е в сила от 07.02.2017 година, въпреки, че периодът, за който се претендират вредите е много преди тази разпоредба да влезе в сила и да произведе действие. Изискването за такава жилищна площ е въведено с нормата на чл.43,ал.3 от ЗИНЗС, според която минималната жилищна площ за един лишен от свобода не може да бъде по-малка от 4 кв. метра. Вярно е, че съгласно [§ 13 от ПЗР на ЗИНЗС](#) (редакцията обн. ДВ бр. 103 от 2012 г.), тази разпоредба влиза в сила от 01.01.2019 година, но настоящият съдебен състав независимо от противоречивата практика на ВАС- в смисъл, че нормата не е действаща към исковия период, което от своя страна не може да обуслови ангажиране отговорността на ответника по иска/, намира, че наличието на отлагателен срок за влизането ѝ в сила, не може да доведе до извод, че изобщо ответникът по иска не следва да осигури нормална жилищна площ на всеки един задържан под стража или лишен от свобода. А доказателства за неосигуряване на такива условия такава площ не се доказва. По никакъв начин не се доказва нарушение на правата на лишения от свобода визирани в нормата на чл.86 от ЗИНЗС, според която лишените от свобода имат право на престой на открито не по-малко от един час на ден свиждания не по-малко от два пъти месечно, кореспонденция, парични суми за задоволяване на лични нужди, телефонна връзка по ред и начин, определени от главния директор на Главна дирекция "Изпълнение на наказанията". В този смисъл, недоказано е твърдението на ищеца, че не му е осигурявано право на свиждане през посочения период в исковата молба. Ако на ищеца е отказвано свиждане, то е във връзка с извършени от него дисциплинарни нарушения, на самоволно отказване право на свиждане.

Неоснователен и неподкрепено с доказателства е доводът на ищеца, че той е лишен от право да работи, защото от 16.02.2018 година той работи като чистач и се справя задоволително/видно от Справката за помилване, не се представиха доказателства, че ищецът е искал да работи, а администрацията на ЗО„ К.“ не му е осигурила това право, при което не е налице нарушение на нормата на чл.77 от

ЗИНЗС/ сочеща, че по време на изтърпяване на наказанието лишениите от свобода имат право на подходяща работа. По възможност предпочитанието на лишения от свобода към конкретен вид работа се удовлетворява, а участието в трудова дейност се стимулира и отчита при определяне степента на поправка. От Приложения на лист 495 от делото Доклад е видно, че от 16.02.2018 година ищецът работи като полага доброволен неплатен труд на основание чл.80 от ЗИНЗС като чистач при втора група, оползотворява престоя си в място за лишаване от свобода със законоприемливи дейности- учи и работи, стреми се да преодолее окончателно вредното влияние върху субкултурата, дистанцира се от участие в открити конфликти, без проявяване на гняв и агресия, редовен ученик е и учи.

Неоснователен е доводът на ищеца и неговия процесуален представител, че питейната вода, която е доставяна в общежитието е със завишени показатели, които водят до увреждане здравето на ищеца, защото от назначената, изслушана и неоспорена от страните съдебно- химическа експертиза, неоспорена от страните, която настоящата съдебна инстанция намира за обективно и компетентно изготвено е видно, че в питейната вода в ЗО"К." според Протокол № 1192561-2/29.05.2019 година няма вредни микроелементи, откритите микроелементи алуминий, манган и желязо са в допустимите норми и от направените изследвания на водата за питейни нужди в ЗО"К." може да се заключи, че измерените показатели са в допустимите граници и водата е годна за пиене, изследваните показатели на питейната вода в ЗО"К." не се отличават от тези за питейната вода в Квартал К. [населено място], при което не се доказва по никакъв начин, че в исковия период ищецът е били подложен и принуден да пие питейна вода, която е вредна и е съдържала микроелементи, които са опасни за човешкото здраве.

Недоказано остана и твърдението на ищеца, че храната, която е предоставяна в затворническото общежитие не е отговаряла на изискванията за качество и калоричност, защото от доказателствата по делото е видно, че храната се приготвя по утвърдени от Министъра на правосъдието грамаж, калоричност, като в 6 дни от седмицата в менюто на лишениите от свобода фигурират месо и месни продукти, а само в събота- риба, лишениите от свобода се хранят по спални помещения, като се спазват санитарно- хигиенните изисквания и са им осигурени места за хранене, самата храна се приготвя в затворническата кухня и се спазват стриктно хигиенните изисквания за приготвяне, вкусови качества и грамаж. С оглед на това, настоящият съдебен състав не кредитира показанията на свидетеля Д., че знае от ищеца, че му е доставяна некачествена храна и мухлясъл хляб, защото този свидетел няма преки впечатления от храната, която се дава на лишениите от свобода и нейните показания са опосредени, дадени на база това, което е посочил ищецът и твърдението, че знае, че на лишениите от свобода се дава мухлясъл хляб също не е на база непосредствени впечатления, а на опосредени такива. Не се доказва нарушение на чл.84 от ЗИНЗС, според която лишениите от свобода имат право на безплатна храна, достатъчна по химически и калориен състав, съгласно таблици, утвърдени от министъра на правосъдието съгласувано с министъра на здравеопазването и министъра на финансите

Не се доказва, че вследствие на храната, която се твърди, че е некачествена и питейната вода ищецът да е с влошено здравословно състояние, тъй като от съдебномедицинска експертиза е видно, че към момента на прегледа, извършен от вещото лице не са налице непосредствени опасности за здравето на ищеца, налагащи лечение по спешност, допълнителен медикаментозен прием или друг диетичен режим и режимът в затворническо общежитие, вещото лице не е установило причини режимът в ЗО"К." да е допринесъл за болестни промени,

нарушаващи качеството на живот при изпълнение на наложеното наказание.

Не се доказва, че вследствие на условията в затворническото общежитие ищецът е станал тревожен, смутен, понижил се е неговата самооценка, станал е подтиснат. От заключението на вещото лице, изготвило съдебно-психологическата експертиза на ищеца е видно, че в общежитието ищецът е избран за отговорник на реда и дисциплината в групата му и е отговорник по бита и хигиената в стаята, смята, че е харесван от останалите, той не работи, т. е. води т. нар. „хотелиерски начин на живот, принудително бездействие и принудително общуване, като при ищеца вещото лице е констатирало висока степен на тревожност, в която от двата вида – личностна и ситуативна са еднакво изразени, ищецът има склонност както към преживяване на тревожност, така и преживяване такава във връзка със ситуацията, в която се намира и лицето се намира в тежка депресия, която има своите соматични личностни психични индикатори. Но това само по себе си не може да доведе до извод, че вследствие на престоя му в ЗО, той е изпаднал в тежка депресия, защото от психологическото заключение е видно, че още при постъпването си в Затвора в [населено място] през 2012 година той трудно преживява изолацията, но има опит от затвора, стреми се да избягва по-сложни ситуации, фиксира се върху личните си проблеми, има неяснота и неопределеност. От всичко изложено дотук, настоящият съдебен състав намира, че не се доказва по никакъв начин незаконосъобразни бездействия на администрацията на ЗО“К.“, които да са довели до преживяване на болки и страдания у ищеца и които болки и страдания следва да бъдат репарирани. Не се доказва, че вследствие на стреса от настаняването в ЗО“К.“ ищецът е получил заболяванията, още повече, че е нормално при постъпване в затвора ищецът да има неприятни усещания, но също така е вярно, че не за първи път ищецът постъпва в затвора и местата за лишаване от свобода са му добре познати и той е наясно както с обстановката, така и условията, в които пребивава. Не се доказва, че престоят му в ЗО“К.“ е причинил страдание и унижение на достойнството. Следва да бъде посочено, че съгласно чл. 5 Всеобщата декларация за правата на човека “Никой не трябва да бъде подлаган на изтезания или на жестоко, нечовешко унижително третиране.

В приетата от ОС на О. през 1975 година Декларация за защита на всички лица от подлагане на изтезания или други форми на жестоко, нечовешко или унижително отнасяне или наказание, както в приетата през 1984 година Конвенция против изтезанията и други форми на жестоко нечовешко или унижително отнасяне или наказание, се приема, че терминът “изтежание” означава всяко действие, с което умишлено се причинява силно физическо или психическо страдание или болка на дадено лице, за да се получат от него сведения или признания, за да бъде наказано за действие, което то или трето лице е извършило или в извършването на което е заподозряно, или, за да бъдат сплашвани или принуждавани, когато такава болка или страдание се причиняват от длъжностно лице или е тяхно подстрекателство или явно, или мълчаливо съгласие. Независимо, че няма все още общоприето определение на понятието “жестоко, нечовешко или унижително отношение”, съгласно чл. 1, ал. 2 на Декларацията от 1975 г. “Изтежание представлява усложнена умишлена форма на жестоко, нечовешко или унижително отнасяне или наказание”. На практика за елементи на това отношение се приемат следните форми на физическо отнасяне: незаконосъобразни разпити, придружени с физическо насилие; кастрирането; осакатяване на женските полови органи; задържане в килии без осветление; недостатъчно храна или насилствено хранене; подлагане на биомедицински експерименти или даването на наркотици на задържани и затворници и др. В приетите под егидата на О. през 1993 година Виенска декларация и програма за действие се приема, че изтезанията, чиито последици са унищожаването на

човешкото достойнство и разрушаване на възможностите на жертвите да продължат живота и дейността си, са едно от най-отвратителните нарушения на правата на човека. Съгласно Конвенцията против изтезанията и другите форми на жестоко, нечовешко или унижително отношение, приета от Общото събрание на ООН на 10 декември 1984 год. и ратифицирана у нас с Указ 3384 на Държавния съвет на НРБ на 9 октомври 1986 година,

терминът изтезание означава всяко действие, с което умишлено се причинява болка на дадено лице, за да се получат от него или от трето лице сведения или признания, да бъде то наказано за действие, което то или трето лице е извършило, или в извършването на което е заподозряно, или да бъде то или трето лице сплашвано или принуждавано, или по каквато и да е причина, основаваща се на каквато и да е дискриминация, когато такава болка или страдание се причиняват от длъжностно лице или от друго официално действащо лице, или по негово подстрекателство, или с негово явно или мълчаливо съгласие. В това определение не се включват болката и страданието, които се причиняват единствено от законни санкции и които са присъщи за тези санкции или настъпват случайно от тях. Друго разпространено определение е прието в Т. декларация на Световната Медицинска Асоциация от 1975 год. Според нея изтезанието е съзнателно, систематично или без определена последователност причиняване на физическо или душевно страдание, от едно или повече лица, действащи самостоятелно или по заповед на овластено лице, целящо да принуди друго лице да съобщи информация, да направи признание или с някаква друга цел. „Други форми на жестоко, нечовешко или унижително отношение или наказание“ означава всяко действие, с което умишлено се причинява силно физическо или психическо страдание или болка на дадено лице, когато такава болка или страдание се причинява от длъжностно лице или друго официално действащо лице или по негово подстрекателство, или с негово явно или мълчаливо съгласие. В това определение не се включват болката и страданието, които произтичат единствено от законни санкции и които са присъщи на тези санкции или настъпват случайно при тях. Основно задължение на упражняващия ръководство и контрол върху дейността на местата за лишаване от свобода държавен орган е да следи и да предотвратява всяко унижаване на човешкото достойнство на лицата, чиято лична свобода е ограничена с наложеното им наказание. Не се доказва ищещът да е поставен в неблагоприятни условия по смисъла на [чл. 3 от ЗИНЗС](#), което само по себе си да представлява третиране способно да породи у него емоционално и морално страдание, стрес и безпокойство, каквито той твърди. Не се доказва и нарушение на нормата на чл.3 от ЗИНЗС сочеща, че осъдените и задържаните под стража не могат да бъдат подлагани на изтезания, на жестоко, нечовешко или унижително отношение. По аргумент от нормата на чл.3, ал.2 от ЗИНЗС, за нарушение на ал. 1 се смята и поставянето в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода или задържането под стража, изразяващи се в липса на достатъчно жилищна площ, храна, облекло, отопление, осветление, проветряване, медицинско обслужване, условия за двигателна активност, продължителна изолация без възможност за общуване, необоснована употреба на помощни средства, както и други подобни действия, бездействия или обстоятелства, които уронват човешкото достойнство или пораждат чувство на страх, незащитеност или малоценност.

С оглед на всичко изложено дотук, настоящият съдебен състав намира, че не са налице елементи от фактическия състав на чл.284 от ЗИНЗС- бездействие на длъжностните лица на ответника по иска да осигурят нормални условия за пребиваване в Затворническото общежитие „К.“ през периода от 30.06.2014 година до 29.03.2019 година, вследствие на това бездействие за ищеца да е настъпила вреда-

неимуществена, която да е пряка и непосредствена последица от това бездействие, и която вреда следва да бъде репарирана. Вредата не е пряка и непосредствена последица от бездействието на длъжностни лица на ответника и не се намира в причинна връзка с него. Преки са само тези вреди, които са типична, нормално настъпваща и необходима последица от вредоносния резултат, т. е. които са адекватно следствие от увреждането. Непосредствени вреди са тези, които са настъпили по време и място, следващо противоположния резултат/. Не се доказва и наличие на причинна връзка между незаконосъобразното бездействие и твърдените вреди.

По иска за заплащане на законната лихва от датата на предявяване на иска до

С оглед изхода на спора, претенцията на ищеца за заплащане на разноски е неоснователна и не подлежи на уважаване.

Следва да бъде посочено, че крайният момент, в който може да бъде заявено присъждането на разноски е устните състезания- аргумент от разпоредбата на чл.80, ал.1 от ГПК, приложим по силата на препрращащата норма на чл.144 АПК-/Страната, която е поискала присъждане на разноски, представя на съда списък на разноските най-късно до приключване на последното заседание в съответната инстанция. В противен случай тя няма право да иска изменение на решението в частта му за разноските. Денят на устните състезания е крайният момент, в който страната може да поиска присъждане на разноски, а не в по-късен момент. Съдебните разноски са разходите на страните, произтичащи от участието им в административното производство. Всяка от страните по делото е отговорна за направените разноски. Отговорността за разноски по принцип е обективна/ безвиновна/, защото загубила спора страна отговаря за разноски, дори ако е положила най-голямо старание да води процеса добросъвестно. Съгласно разпоредбата на чл.81 от ГПК, по присъждането на разноски, съдът се произнася във всеки акт, с който приключва разглеждането на делото в съответната инстанция. Отговорността за разноските е гражданско облигационно отношение, то произтича от процесуалния закон и е уредено от него. Задължението за разноски произтича от неоснователно предизвикания правен спор и тежестта за тях е за страната, която неоснователно е предизвикала същия. От своя страна, по правило ищецът и ответникът имат право да претендират разноските, които са направили в процеса. Отговорността да бъдат понесени направените разноски е обвързано преди всичко с изхода на съдебния спор за съответната страна в процеса. Отговорността за разноските почива на установеното в чл.3 от ГПК изискване за добросъвестно упражняване на процесуални права и следва да бъде възприемано като отговорност за вреди от неоснователни процесуални действия. Отговорността за разноски е определена от допълнителни изисквания- съдът да бъде изрично сезиран с искане в тази насока, искането да бъде подкрепено с доказателства за действително направени разноски и трето да бъде предявен списък с разноските/ като по отношение на последния, ВАС е на различно становище от страна на ВКС и непредставянето на списък с разноските, не води до неприсъждане на такива в полза на страната, която има право на разноски.

В съответствие с разпоредбата на чл 286, ал.2 от ЗИНЗС, когато искът се отхвърли изцяло, съдът осъжда ищеца да заплати разноските по производството. Разноските се заплащат от ищеца и при оттегляне на иска изцяло или при отказ от иска изцяло обстоятелството, че искът е отхвърлен изцяло, както и с оглед на това, че възнаграждението за вещите лица са заплатени от бюджета на съда, ищецът следва да бъде осъден да заплати по сметката на АССГ сумата от 1262 лева-

заплатени за сметка на съда възнаграждения за вещи лица.Съгласно нормата на чл.286,ал.2 от ЗИНЗС,когато искът се отхвърли изцяло,съдът осъжда ищеца да заплати разносните по производството. Разносните се заплащат от ищеца и при оттегляне на иска изцяло или при отказ от иска изцяло. По силата на алинея трета на чл.286 от ЗИНЗС, когато искът се уважи изцяло или частично, съдът осъжда ответника да заплати разносните по производството, както и да заплати на ищеца внесената държавна такса. Съдът осъжда ответника да заплати на ищеца и възнаграждение за един адвокат, когато е имал такъв, съразмерно с уважената част от иска. Тъй като нормата на чл.286 от ЗИНЗС е специална и в нея не съществува празнота,както и с оглед практиката на ЕСПЧ, настоящият съдебен състав намира , че претенцията на ответника за присъждане на юрисконсултско възнаграждение е неоснователна и не подлежи на уважаване

Воден от горното и на основание чл.203 АПК,вр.с чл.284 и сл. от ЗИНЗС, Административен съд С.-град

Р Е Ш И :

ОТХВЪРЛЯ ИСКА НА С. С. С., изтърпяващ наказание „Лишаване от свобода“в Затворническо общежитие-„К.“ срещу Главна Дирекция“Изпълнение на наказанията“ [населено място] за заплащане на обезщетение за претърпени от него неимуществени вреди в размер на 20 000 лева за периода от 30.06.2014 година до 29.03.2019 година, изразяващи се в постоянна тъга, безпокойство, и липса на настроение, чувство за безнадежност и песимизъм за бъдещето, апатия, чувство за безполезност и безпомощност да реализира правата, дадени му от законодателството- да бъде чист, спретнат, нахранен, да пие вода ,да диша чист въздух и да им достъп до достатъчно количество дневна светлина, да обитава достатъчно пространство, съобразно с качеството му на човек, лишаването му от безпреградни свиждания с негови близки, рязко понижение на самооценката и самоувереността му , намалена енергичност-вследствие на бездействия на длъжностни лица на Затворническо общежитие „К.“.

ОТХВЪРЛЯ ИСКАНЕТО НА ГЛАВНА ДИРЕКЦИЯ“ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАНИЯТА“ГР.С. ЗА ПРИСЪЖДАНЕ НА ЮРИСКОНСУЛТСКО ВЪЗНАГРАЖДЕНИЕ.

ОСЪЖДА С. С. С., изтърпяващ наказание „Лишаване от свобода“в Затворническо общежитие-„К.“ ДА ЗАПЛАТИ ПО СМЕТКАТА НА АССГ СУМАТА ОТ 1262 ЛЕВА- ЗАПЛАТЕНИ ДЕПОЗИТИ ЗА ВЕЩИ ЛИЦА.

НА ОСНОВАНИЕ ЧЛ.138,АЛ.1 АПК ПРЕПИС ОТ РЕШЕНИЕТО ДА СЕ ИЗПРАТИ НА СТРАНИТЕ.

Решението подлежи на касационно обжалване пред ВАС на РБ в 14 дневен срок от получаване на препис от същото,съгласно разпоредбата на чл.211,ал.1 АПК.

СЪДИЯ: